

Foto: Hector Lennert Sørensen

Ilinniartitsisut ilinniaqqittut ikiortiserineqarput

Ilisimatusarfimmi Ilinniaatsinut Institutimi pameraanermik akademisk diplomimik ilinniartut Atuarfitsialaap pilersikkiartornerani ikiorsiisussanngorput.

Qup. 3

Videreuddannede lærere vil være velkommen hjælp

Studerende i akademisk diplomuddannelse i Pædagogisk Institut under Ilisimatusarfik vil være kærkommen hjælp under implementeringen af Atuarfitsialak.

Side.4

Tanker om Brobygning

Atuarfitsialak - Den gode skole, er en afdelingsopdelt skole. Afdelingsopdelingen skal være med til at give eleverne en god og tryk skolegang.

Side. 6

Fra seminar for bygdeskoleledere

Oprettelsen af fællesstøtteordningen på baggrund af seminar for bygdeskoleledere har haft god effekt.

Side. 8

Pingaarnertitaq

Lederen

Qup/Side 1.

Ikaartarfiliørnermut

tunngatillugu

isummat

Atuarfitsialak – Den gode skole, atuarfiuvoq immikkoortulersugaq. Immikkoortulersugaanera atuartut pitsaasumik toqqissisimasumillu atuarnerminnik ingerlatsinissaannut peqataasussaavoq.

Qup.5

Nunaqarfinni atuarfiit

pisortaasa

isumasioqatigiin-

nerannit

Nunaqarfinni atuarfiit pisortaasa isumasioqatigiissimaneq aallaavigalugu attaveqatigiisitanik ikioqatigiillutik tapersersoqatigiittussanik pilersitsisimaneq kinguneqarluarpoq.

Qup.7

Pingaarnertititaq - Lederen

All.: Hector Lennert Sørensen

Nutaamik atuarfegarnertup iluani aqqissuussisoqarnera assigiinn-gitsutigut ersiutinik pilertoqa-lerneru tupigisassaagunangilaq. Inerisaavik suleqatigalugu atu-ritseriaatsimik atuartup qitiutin-neqarnissaanik pingaartitsisumik kiisalu atuartup ilitsoqussaanik aallaaveqarnissaanik annertuumik periarfissaqartumik sulinerit ajunngitsumik kingueqallataaler-put. Siusinnerusukkut aammalumi sulii maannamut ilinniartitsisut atuartunut imminnut naleqqus-sartarnerat maanna killormut periarfissinneqalerpoq. Tamannalu annertuumik isumalluarnartoqar-poq. Inuunermi ilikkarniarner-milu killiffipput ilisimaarigutsigu ajornannginnerusutut ittarmat ilikkariarfissap tulliuuttup allori-afigineqarnissaa, taamaattumik pingaaruteqartumut annertuumut ilaavoq atuartup ataasiakkaap ilik-kariartornermini ineriartorner-milu killiffia. Alloriarnissaq tullinnguuttoq. atu-artuni suleqatigiikkaarluni sulineq kiisalu taassuma malitsigisaanik atuartut sammisanut ilisimasagar-nerusut ikiortigalugit ingerlari-aaseqarneq eqqukiartorneqaler-mat ippigiatuutaasinnaasut arlartut saqqummertalerput. Siusinneru-

suksummi atuartut ilisimasagar-nerusut suliareriigaat ilaarlugit sulineq ingerlanneqaraangat ingerlaannartumik ilaarsinermik naqissuserneqartarpoq. Maan-nakkut ikioqatigiilluni sammisat ataatsimoorullugit ingerlatsinissa-mut periarfissiilluartumi tamakkua oqaluttuaannanngoratarsinnaane-rat oqaatigineqarsinnaavoq. Qu-janartumik malunniutillit ersertut ilagaat atuartut nammineerlutik ikioqatigiinnerulernerat. Tamat-tami immitsinnut atorfissaqartip-pugut. atuartullu sammisanut pitsaanerusunut ilisimasagarluartut aallaavigineqarnerat alloriarfiit naammassineranni atuartut tamak-kerlutik pitsaanerpaamik pigin-naasaqarfigilissagaat aallaavigine-qarmat. Ilinniartitsisut assigiinn-gitsunik isummorsorput. Ileqqorisaaq al-lanngortinneqaleraangat tassalu ulluinnarni sulinerimi ilisimal-luartaqarput taava soorlu ilorri-simaarneq "ajortisarniarneqartutut" misigineqartarnera naliginnaasar-poq. Kingornali oqaaserpaalun-guit atorneqareernerini kiisalu misiliinerit ingerlareersut atu-tsinneqareerneranni qujanartumik paasinninnerit ineriartuutaasut ingerlanneqalersarput. Soorlu

atuartut ineriartortartut aamma ilinniartitsisusugut ineriartornis-satsinni periararfissaqartarpoq. Imminut nalilersortuarneq kiisalu ilikkartitsisinnaanermi upperi-saqartuarneq nukigisariaqarpoq. Annernarnerpaasinnaavoq allanit tikkuarneqarneq. Atuarfimmil nutaaliornermi eqqus-siniarnermi aqqutissat. Paasisitsiniaanerit assigiinn-gitsut atorlugit ingerlatsisarneq nali-ginnaasorujussuavoq. Tamak-kulu atorluarneqarnissaa aamma pingaaruteqarlunniartumik inis-simasarpoq. Atuarfiup anger-larsimaffullu suleqatigiinnerat annertusarneqartuarsorinartarpoq. Anguniagaq ataaseq suleqatigiin-nikkut ikioqatigiinnikkullu pitsa-anerpaamik angusaqarfulunilu pissarsiffiilluartarmat. Assigi-inngittaqigatta atuarfik periarfis-saqartariaqarpoq perorsaanikkut siammasittumik paasinnittaaseqar-luni angajoqqaanik suleqateqarnis-saa. Unalu puigorneqassanngilaq atuarfimmil ileqqussatut killilius-sat kiisalu tunaartarisat. kiisalu atuarfik atuartunut arlaqartunut assigiinn-gitsunillu perorsaanikkut tunuliaqutaqartunut naleqqussar-sinnaassuseqartariaqarpoq. Nutaanik atuartitseriaatsinik

eqqussiniarnermi Coachet ator-luarneqarsinnaanerit ilanngul-lugu atorneqarsinnaavoq. Tassalu ilinniartitsisup suliarisinnaasaanik piginnaasaanillu aallaaveqartumik ineriartortitsinissamik oqaloqatigi-innermi aallaaveqartumik inger-latsineq. Ingerlasarnera tassaas-armat: Atuartitsinissaq pillugu oqaloqatigiinneq - Atuartitsinerimi malinnaaneq - atuartitsinerup kingunerani oqaloqatigiinneq. Atuarfiit ataatsiakkaat alloriarnis-samik suliaqarsimaneri aqqutis-sanut ilaalluarsinnaapput. Taamaa-liornikkullu eqqaamiorisat aamma sunnerneqarsinnaapput tassuunak-kullu ineriartortatigiinnissamik aqqutissat kusanartut atorneqar-sinnaanerit aammaanneqarsin-naasapoq. Pingaaruteqartunut ilaavoq: Inuttut nammineq iliu-userisimasat kingumut qiviarlugit nalilersorneqarnissai. Pisariaqar-poq iliuuserisat ajunngitsut im-malu pitsaanerusunnaasut pillugit ingilluni eqqissilluni eqqartornis-sai tassuunakkut pitsaanerpaamik ineriartornissap tullinnguuttup anguneqarsinnaanera qularnaarne-qarsinnaassammatt.

Der er nok ikke noget at undre sig over, at der er ved at komme tegn på, at der er sket reformer indenfor sko-levæsenet. Der er ved at komme gode resultater til syne efter indførelse af undervisning med udstrakte muligheder for at arbejde med eleven som centrum og på basis af elevens egen erfaringsverden. Den metode, hvor lærerne arbejder på at tilpasse sig til eleverne som man brugte tidligere brugte og som stadig findes har man nu vendt på hovedet. Og det giver store forventninger. Da det som regel er sådan, at når man i tilværelsen og i tillæringen ved, hvor man er henne, så er det ligesom nemmere at tage næste skridt mod en ny læring, derfor er den enkelte elevs aktuelle læringsmæssige stade et vigtigt punkt i dens udvikling.

Det næste skridt: da gruppearbejde i skolen blev indført og efterfølgende trinvist indført undervisning ved hjælp af de elever, som har større indsigt i emnet man arbejder med, kom der uvante forhold frem. Tidligere taler man jo om aberi, når undervisningen bruger dygtigere elevers tidligere præsta-

tioner som norm og måle-stok i undervisningen. Men med indførelsen af den nuværende metode med gode muligheder for gruppearbejde mellem eleverne, er den omtalte fremgangsmåde måske snart en saga blot. En af de gode ting ved den nye metode er, at det viser sig, at eleverne af sig selv er blevet mere hjælpsomme mod deres kammerater. Vi behøver jo alle sammen hinanden, og fokusering af elever med bedre kendskab til givne emner, giver hele trinnet bedre resultat ved afslutningen.

Lærerne har forskellige meninger om det. Når der er ved at ske ændringer i daglige rutiner, så opfatter man automatisk det som mulig "forringelse" af behageligheden, og den følelse er svær at ændre på åbenbart. Men senere, efter mange ord er blevet brugt, og de indledende forsøg er gennemført, får man som regel opfattelsen, at "det' ikk' så ringe endda"; så kan man ligesom se, at det faktisk er sket en udvikling. Vi lærere har også mulighed for at udvikle os, som eleverne kan udvikle sig. Fortsat selvevaluering og troen på, at man kan lære fra sig, burde være

den energi, vi behøver. Det kan gøre meget mere ond, når andre peger fing-re af en.

Veje for implementeringen af moderne skole. Undervisning ved brug af forklaringer er meget almindelig. Der skal også være fremtrædende plads til dette. Man synes, at samarbejdet mellem skole og hjem udvikles fortsat. Opnåelsen af et fælles mål giver bedst resultat og forståelse ved godt samarbejde og gensidig støtte. Da vi hver for sig er meget forskellige, er det vigtigt at skolen har mulighed for at samarbejde med forældrene med åbent sind. Man skal heller ikke glemme skolens fastsatte rammer og mål, samt at skolen må have mulighed for at tilpasse sig til elevernes forskelligartede baggrund i deres opdragelse.

Ved implementeringen af nye undervisningsformer kan man også bruge muligheden med Coacher. Det er at basere undervisningen på lærerens kompetencer, man har fået kendskab til gennem samtaler med vedkommende. Metoden er som regel følgende: Samtaler

vedrørende kommende undervisning – Følge med under-visningen – samtaler efter undervisningen. Enkelte skolars arbejder hen imod nye tiltag kan også være en del redskaberne. På denne måde kan man også påvirke naboskolerne og ved sådan handling kan åbne for mulighed for gode samarbejdsrelationer. En af de vigtige er: At man som menneske kan kigge tilbage og vurdere sine handlinger. Der burde være mulighed for at sætte sig roligt ned og snakke om sine gode gerninger og dem, der kan gøres bedre for at sikre bedst mulig udvikling for at løse de kommende udfordringer.

Ilinniartitsisut ilinniaqqittut ikiortiserineqarput

Ilisimatusarfimmi Ilinniaatsinut Institutimi pamersaanermik akademisk diplomimik ilinniar-
tut Atuarfitsialaap pilersikkiartornerani ikiorsiisussanngorput.

All.: Karl Kristian Olsen (Paartog) & Hector Lennert Sørensen

Foto: Johan Reimer

Taamatut nalunaarpoq Kattie Egede Motzfeldt, Inerisaavimmi atu-
artitseriaatsinik ilikkarluarfusunik
inerisaanermi ataqatigiissaarisooq.
Kattiep Ilulissani Hotel Arctic-imi
Ilinniaatsinut Institutimi ilinniar-
tunik ataatsimeeqateqarnermini
ilisimatitsissutigaa Atuarfitsialak
piviusunngortinniarlugu ukiumi
atuarfusumi 2005/06-imi aamma
2006/07-imi ilinniartitsisut 250-it
atuartitseriaatsinik ilikkarluar-
fusunik pikkorissartinneqartut.
2007/08-mi atuartitseriaatsinik
ilikkarluarfusunik pikkorissa-
rumallutik ilinniartitsisut 400-it
qinnuteqarput.

Kattiep erseqqissarpaa atuartitse-
riaatsik ilikkarluarfusut atuarfinni
ilinniartitsisut suleqatigiikkaar-
lutik inerisassagaat pisariaqartoq,
taamaattumillu ilinniartitsisut
kisimiillutik qinnuteqarsimasut
100-it qinnuigineqassapput ukiumi
atuarfusumi 2008/09-mi suleqa-
tigiikkaarlutik qinnuteqaaqqeqlu-
lugit.

Ilinniartitsisut Ilinniaatsinut Insti-
tutimi ilinniaqqittut

ataatsimeeqatigineqartut tassa-
apput pamersaanermik ilisima-
tusaatinik 2005-imi ilinniarlutik
aallartissimasut. Ilinniarneq ukiumi
pingasuni ingerlassaaq 2008-milu
akademisk diplomitut soraarum-
meernermik naggaserneqassalluni.
Ilinniartut ilinniarnermi ilinni-
artitsisunik Coacherineq ilanngul-
lugu ilinniarpaat, kiisalu ilinni-
arneq ineriartornerlu immikkut
aamma sammisaralugit. Coache-
rineq tassaavoq: Ilinniartitsisumik
oqaloqateqarneq aallaavigalugu
pilersaarusionerq – atuartitsiner-
mi pulaarneq – kingumut qiviarluni
ineriartoqqinnissamik tullermik
oqaloqatigiinneq.

Uanilu maluginiarneqarsinnaas-
saaq: Ilinniartitsisup pineqartup
nakkutigeqqusai malillugit oqal-
linneq ingerlanneqartassamat.
Klassen assigiinngitsuni ilikka-
gassatut anguniagassat ilaatigut
qanoq oqaasertaqarnerat aallaavi-
gineqasaaq aammalu tassaniippoq
nammineerluni ineriartoqqinnis-
sami nukissaq tassalu nammineq
takusinnaasat aallaavigalugit
alloriaqqinnissamik coache

peqatigalugu suliaqarneq ineriart-
toqqinnerlu.

Ilinniarnermi ilinniartitsisut ilaat,
USA-minngaaneersoq profes-
sori, Roland G. Tharp, Ph.D
oqarpoq, ilinniartut ilinniartitsisu-
nik pikkorissaanissamat aamma
atuartitsiner-
mik coacherineq
Inerisaavimmiunut tapersiisallu-
lutik piukkunnarluartut. Ilinniartut
tamarmik ukiup aappassaani so-
raarummeernermi angusaqar-
luarnermikkut uppersarparaat
Atuarfitsialammi sakkussamik an-
nertuunik ilisimasaqalersimallutik.

Lili Kleist aamma Hector Len-
nert Sørensen, nunaqarfimmi
ilinniartitsisusut, ilinniarnertik
aqqutigalugu ilinniartitsisoqatinik
atuartitseriaatsinik ilikkarluarfusu-
nik Coacherineq misilittagaqar-
figilersimavaat. Taakkulu qilana-
arput Inerisaavik suleqatigalugu
ilinniartitsisunik pikkorissaanissar-
tik aamma coacherineqartik

Lisbeth Davidsen aamma Na-
asunnguaq Lyberth illoqarfimmi
atuarfimmi ilinniartitsisunik

atuartitseriaatsinik ilikkarluar-
fusunik coacherineq misilit-
tagaqaqfigilerpaat. Atuarfitsi-
alaap piviusunngortinneqarnerani
suleqatigiilluarnikkut atuartitsi-
nermik nukittorsaaqataanisaaq
suliassaq imaannaanngitsuuvoq.
Atuartsiner-
mik nukittorsaaq
iluatsilluartaqarpoq ilinniartitsisut
pikkorissarnerini coacherineq
annertuumik tusaaniarneqar-
pata aamma nammineq kissaataat
pisariaqartitaallu aallaavigine-
qar-
pata, taamatut nalunaarput
Lisbeth aamma Naasunnguaq.

Inerisaaviup naatsorsuutigaa pa-
mersaanermik ilisimatusartut ilin-
niarnertik naammasseriaruniku
ilinniartitsisunik allanik sungiusaa-
susanik ilinniartitseqqittussanillu
ilinniartitseqataasarumaarnissaat.
Inerisaaviup anguniarpaa nuna-
tsinni ilinniartitsisut tamarmik
atuartitseriaatsinik ilikkarnar-
paanik pikkorissarnissaat aamma
sungiusarnissaat. Ilinniaqqinnikkut
ilisimatusarnikkullu Atuarfitsialaap
anguniagai aatsaat angulertor-
neqarsinnaammata. Taamatut
nalunaarpoq Inerisaaviup pisortaa,
Jens Jakobsen.

Videreuddannede lærere vil være velkommen hjælp

Studerende i akademisk diplomuddannelse i Pædagogisk Institut under Ilisimatusarfik vil være kærkommen hjælp under implementeringen af Aturfitsialak.

Af Karl Kristian Olsen w & Hector Lennert Sørensen

Foto: Hector Lennert Sørensen

Sådan meddelte Kattie Egede Motzfeldt, koordinator i Inerisaavik for udviklingen af den effektiv pædagogik. Under møde med studerende i pædagogisk institut i Hotel Arctic orienterede Kattie om, at man i forbindelse med arbejdet i at implementere Atuarfitsialak i skoleåret 2005/06 og 2006/07 har 250 lærere holdt kurser i den effektiv pædagogik. Til skoleåret 2007/08 ansøgte 400 lærere om at komme til kurser i den effektiv pædagogik.

Kattie understregede, at det er nødvendigt lærerne i skolerne gruppevis udvikler den effektiv pædagogik, og derfor vil man henvende sig til de 100 enkeltvise ansøgere af lærere om i stedet for at søge gruppevis i skoleåret 2008/09.

Lærere, der videreuddanner sig i Pædagogisk Institut, som er med til den omtalte møde er dem, der begyndte med uddannelsen af pædagogisk forskning i 2005. Uddannelsen pågår i tre år og skal ende med diplom eksamen i 2008. De studerende lærer også

Coaching af lærere under uddannelsen samt studerer uddannelse og udvikling ved siden af. Coaching er: På baggrund af de samtaler med en lærer – og besøg ved vedkommendes undervisningssituation – samt planlægning på videre udvikling ved samtaler med læreren.

Her kan man lægge mærke til: at samtalen skal foregå på vedkommende lærers præmisser. Formuleringen af læringsmålene i de forskellige klasser skal delvis være udgangspunktet og deri ligger den energi, der behøves i selvudviklingen, dvs. på baggrund af egne erfaringer desangående skal arbejdes hen imod næste skridt i udviklingen sammen med coachen

En af lærerne i uddannelsen, professor fra USA, Roland G. Tharp, Ph.D, sagde eleverne faktisk er egnede til coachere i undervisningen, som støtte til de ansatte i Inerisaavik der arbejder med sagen. Alle studerende viste også ved deres velgennemførte eksamen efter andet års studiet, at de har er-hvervet et godt redskab

til dette arbejde.

Lili Kleist og Hector Lennert Sørensen, som er bygdelærere, har gennem deres studie oparbejdet erfaringsgrundlag i at coache deres lærerkolleger i den effektiv pædagogik. De to glæder sig også til, i samarbejde med Inerisaavik, at dygtiggøre og coache deres lærerkolleger.

Lisbeth Davidsen og Naasunguaq Lyberth har indhøstet erfaring i at coache lærere i byen i den effektiv pædagogik. Det er et alvorligt arbejde at implementere Atuarfitsialak og styrke undervisningen. Arbejdet med at styrke af undervisningen lykkes gerne, da dygtiggørelse og coaching af lærere foregår efter lærernes egne præmisser og ønsker, meddeler Lisbeth og Naasunguaq.

Inerisaavik forventer, at når de pædagogisk studerende har fuldført deres studium, kan være med til dygtiggørelsen og optræningen af andre lærere. Inerisaaviks mål er, at alle lærere i landet skal have kursus og optræning i den gode pædagogik. Man kan kun nå Atuarfitsialaks målsætninger ved videreuddannelse og forskning. Sådan meddelte chefen i Inerisaavik, Jens Jakobsen.

Foto: Hector Lennert Sørensen

Professor fra USA, Roland G. Tharp, Ph.D, sagde eleverne faktisk er egnede til coachere i undervisningen

Professori, Roland G. Tharp, Ph.D oqarpoq, ilinniartut ilinniartitsisunik pikkorissaanissamut aamma atuartitsinermik coacherinnissamut Inerisaavimmiunut tapersiissallutik piukkunnarluartut.

Ikaartarfliornermut tunngatillugu isummat

Atuarfitalak – Den gode skole, atuarfiuvoq immikkoortulersugaq. Immikkoortulersuganera atuartut pitsaasumik toqqissimasumillu atuarnerninnik ingerlatsinissaannut peqataasussaavoq.

Allattoq: Ulla Nielsen

Foto: Johan Reimer

Taamatut siunertaqarneq immikkoortortani ataasiakkaani, atuartut piumasarisani, nalinik, ikinngutini ilinniartitsisunillu immikkoortortamut atasunik ilisimanniffini, aamma iluatsilluarsimassasoq neriusaagut. Qanorli pisoqartarpa atuartut 3. aamma 7. klasstrinip naanerani immikkoortumut allamut nuuttussqanngoraangata?

Atuartut ikittuunngitsut nuuffigineqartumilu ilinniartitsisut ilaasa taamatut nooriarneq toqqissimanangitsutut pakatsinartutullu oqaatigerusuppaat. Ilaasa soorlumi silarsuarmut silarsuarmut allamut nuunnertut oqaatigerusuppaat, naak allanngorneq atuarfiup ataatsip iluani pigaluartoq.

Taama atuarfiup immikkoortuini nuunnerup atuartunut ilinniartitsisunullu oqinnerulersinnissaa an-gujumallugu atuarfik qanoq iliorsinnaava?

CREDE – nalillit tunngaviusut ilinniartitsisualuppasuanngorput atuartitseriaatsimik CREDE-mik atuisut. Pingaartumik nukarlerni

akullernilu ilinniartitsisut atuartitseriaatsimik tassanga atuipput, tassami Inerisaavik taakkunani

ilinniartitsisuussunut pikkorissarnissamik neqerooruteqarsimammat.

CREDE-mik atuartitsinerup immikkoortuani siullermi klassimi nalillit suut tunngaviussanersut atuartunit suliarineqartarpoq. CREDE-mik atuartitsinerup ingerlanera tamaat nalillit tunngaviusut nutarterneqartarput. Nalillit tunngaviusut klassimi periaatsit suunissaannut malittarisassatut isi-gineqarsinnaallutillu aamma klassip alloriarfimmii tassani ilikkagassatut anguniagassaasa anguniar-neranni malittarisassatut isigineqarsinnaapput. Taamaammatt nalillit tunngaviusussat atuartut atuar-neranni, ulluinnarnilu, ullaakkut atuarnernup aallartinnerani ullullu atuarfusup naanerani uterfigiua-gassatut pingaartorujusuarmik inissisimalerput.

3. aamma 7. klassip nalilinnik tunngaviusunik atuineq sungiusimappassuk immaqa atuarfimmii immikkoortumut tullermut

ikaarsaariarnerat oqinnerulersisinnaavaa, nalillimmi tunngaviusut ukiumi atuarfusumi siuliani atuutut ukiumi atuarfumi nutaami atualeqqinnermi ukiunilu tulliini ineriartor-teqqinneqarsinnaam-

mata. Tassuuna atuartut aasami atuanngiffeqareernerup kingornagut sungiusi-masaminnik aallartitissagaluarpai, naak immaqa atuaqatit ilinniartitsisullu nutaat sungiunniartaria-qassagaluarlugit.

Tamanna iluatsissappat ilinniartitsisorisimasat nuuffissamilu ilinniartitsisuusut qanimut suleqatigee-reersimanissaat pingaartuuvoq. Nalillimmi tunngaviusut nasuiarneqarlutillu immikkoortumi nu-taami klassinut nuuffiusunut tunniunneqartussaapput atuartitsinermi tangilimmik inissinneqarlutik.

Atuartut praktikkerneq Isuma alla atuarfinni immaqa atorneqarsinnaasoq tassaavoq 3. klassip 4. klassimi aammalu 7. klas-sip 8. klassimi praktikkertinneqarnissaat.

Klassit amerlanerpaat ulluni

atuartitsivinni marlussunni atu-artunik 2-3-nik ilaneqarnissanut inissa-qartarput. Isumaqarpunga pingaartuusoq atuartut ulluni marlussunni praktikkersinnaasappata, asuli pulaallatsiaannaratik kisiannili immikkoortumi nutaami periaatsit ataqatigiinnerisa ilaannik misigi-saqarlutik.

Assersuutigalugu oqariarutta 8. klassimi atuartumut nutaamut angajullerni ilinniagassaqarnermut atuartullu akisussaananeranut piumasaqaatit annertunerunerat misigissaqllugu iluaqutaasinnaavoq. Atuartut ilamik praktikkerneranni 7. "klassimiiginnartut" suliat tunniutassat, misilitseriaatsit, fagi-nik toqqartuineq il.il. sammisinnaavaat. Taamaaliorneq naleqqutissaaq tassami 7. klassip naalernerani nalilersuinissaq pillugu nalunaarutissaq malillugu atuartut assigingitsunik meeqqat atuarfian-ni inaarutaasumik misilitsinnissaannut pingaaruteqartussanik toqqaasariaqartussaammata.

Ilissi atuarfissinni qanoq iliortarpisi? Qularnanngilaq atuarfiup immikkoortortaasa akornanni ikaartarfliorluni sulinermut tunngatillugu ajunngitsorpasuarnik isumaliuteqartoqartoq. Ilinniartitsisoq-mut allagitsi ikaartarfliornermut tunngatillugu isummasi oqaluttuarlugit!

Tanker om Brobygning

Atuarfitalak - Den gode skole, er en afdelingsopdelt skole. Afdelingsopdelingen skal være med til at give eleverne en god og tryk skolegang.

Allattoq: Ulla Nielsen

Foto: Paul Raahauge

Den intention er formodentlig også lykkedes meget godt inden for den enkelte afdeling, hvor eleverne kender normerne, værdierne, kammeraterne og de lærere, der er tilknyttet afdelingen. Men hvordan ser det ud, når eleverne skal skifte afdeling efter 3. og 7. klassetrin?

En del elever og modtagende lærere giver udtryk for, at de oplever denne overgangsfase som meget utryk og frustrerende. Nogle beskriver det som at skifte fra en verden til en anden, selvom det hele foregår på den samme skole.

Hvad kan man som skole gøre, og hvad kan der holdes fokus på for at gøre denne overgang mellem skolens afdelinger lettere for både elever og lærere?

CREDE – værdigrundlag
En del lærere arbejder efterhånden efter undervisningsmetoden CREDE. Især lærere, der er tilknyttet yngste- og mellemtrinnet, benytter sig af denne undervisningsmetode, da det er blandt denne lærergruppe Inerisaavik har udbudt kurser.

I første fase af CREDE-undervisningen udarbejder eleverne et værdigrundlag for klassen. Værdigrundlaget revideres løbende gennem hele CREDE-undervisningen. Værdigrundlaget kan opfattes som et regelsæt for sociale omgangsformer i klassen men også som et regelsæt for, hvordan klassen vil arbejde for at nå frem til de læringsmål, der skal opfyldes på netop deres klassetrin. På den måde bliver dette værdigrundlag meget centralt i elevernes skolegang og noget, der vendes tilbage til hver dag - både om morgenen og ved skoledagens afslutning.

Hvis eleverne i 3. og 7. klasse er vant til at arbejde på denne måde med værdigrundlaget, kan det måske lette deres overgang til den næste afdeling i skolesystemet, hvis værdigrundlaget fra forrige skoleår bibeholdes og videreudvikles i de kommende skoleår. Det vil give eleverne en kendt base at starte på efter sommerferien, selvom der er nye kammerater og lærere at skulle forholde sig til.

For at dette kan lykkedes, er det vigtigt, at der forudgående har været et tæt samarbejde mellem de afgivende lærere og de modta-

gende lærere. Hele værdigrundlaget skal jo forklares og videregives på en måde, så det kan indtage en meningsgivende plads i undervisningen i de nye klasser i den modtagende afdeling.

I praktik som elev
En anden ide, som måske kan benyttes rundt om på skolerne, er at lade 3. klasse komme i praktik hos 4. klasse og 7. klasse i praktik hos 8. klasse.

De fleste klasser kan godt rumme 2-3 ekstra elever ad gangen i et par skoledage. Jeg tror, det er vigtigt, at eleverne får lov at være i praktik i et par skoledage og ikke bare et par løsrevne timer, så de kan opleve noget af sammenhængen og rutinerne i den nye afdeling.

Fx kan det være givtigt for en ny 8. classes elev at opleve, at der i ældstetrinnet stilles større krav til lektielæsning og elevansvar. De elever, der er "tilbage" i 7. klasse, mens nogle af deres klassekammerater er i praktik, kunne arbejde med emner som afleveringsopgaver, prøveformer, valg af fag, m.m. Dette er relevant, da eleverne i

slutningen af 7. klasse i følge den nye evalueringsbekendtgørelse skal træffe nogle valg, der får betydning for deres afsluttende prøve i folkeskolen.

Hvad gør I på jeres skole? Mange ligger sikkert inde med en masse gode ideer til brobygnings-arbejdet mellem skolens afdelinger. Skriv et indlæg til Ilinniartitsisoq og fortæl om jeres tanker om brobygning!

Nunaqarfinni atuarfiit pisortaasa isumasioqatigiinnerannit

Nunaqarfinni atuarfiit pisortaasa isumasioqatigiissimaneq aallaavigalugu at-taveqatigiisitanik ikioqatigiillutik tapersersoqatigiittussanik pilersitsisimaneq kinguneqarluarpoq.

All.: Hector Lennert Sørensen

Foto: Hector Lennert Sørensen

Ukiualunnguit matuma siornatigut "Qangattarsa"-mik taallugu nunaqarfinni atuarfiit pisortaata isumaqasioqatigiisinnegarnerat ingerlanneqarpoq.

Tamatuma ilaatigut siunertaraa nunaqarfiit ineriartorluarnissaat kiisalu imminnut tapersersoqatigiinnissaat. Piffiit ilaat attaveqatigiisitanik pilersitsiviusimasut annertuumik atuarfeqarnermi inerisaanermi iluaqutaasumik sunniuteqarpoq.

Suleqatigiisitanik pilersitsisimasut ilagaat: "Ilimmartut" tassaallutik: Niaqornaarsuk, Kuummiut, Ilimanaq, Qeqertaq, Nutaarmiut, Naajaat).

Attaveqatigiinni ataqatigiis-saarisooq: Jonathan Petersen, Niaqornaarsunni atuarfiup pisortaasooq aperaarput qanoq iliorlutik attaveqarnerit ingerlattarsimane-raat:

Akivorlu: Attaveqatigiinni "Ilim-martut-ni" akuttunngitsunik oqarasuaatikkut attaveqarneq ingerlattarpoq.

Taamatullu attaveqarnermi qanoq ingerlaneq tusarniarneqarnerusar-luni. Ingerlanerup ilaani suleqa-tigiinnit misilinneqarpoq oqara-

suaatikkut oqallinneq, taannalu isumaqatigiisutit aallaavigeqqissa-arlugit aaqqinneqartartoq ator-lugu ingerlanneqarluni. Tassani takuneqarsinnaavoq tapertariilluni nunaqarfinni atuarfinnik ineriartortitsiniarneq aamma taamatut ingerlanneqarsinnaanera.

Ikioqatigiinneq aallaavigalugu Kalaallit Nunaanni isorartoqisumi akimuilluni suleqatigiinneq qanoq aamma iluaqutaatigisinnaasooq up- pernarsarlugu Jonathan Petersen nassuiaavoq.

Isumasioqatigiinnerup ingerlane-rani amerlasuutigut nunaqarfiit oqariartuutigisartagaat tassaasooq: Kommuneni tiimissat pillugit tatisimaneqartarneq puttarsineqal-lattaartoq pillugu imatut oqaase-qarpoq:

Nunaqarfiit amerlanerit qitiusu-mit tiimissamikku aaqqiiffigi-neqartarput, taamaakkaluartoq pingaaruteqarpoq nunaqarfiit anginerit taamatullu mikinerusut suleqatigiillutik isumasioqatigi-inneranni ingerlariutsip qanoq paasisariaqarnera tunniussuutis-sallugu.

Taamatullu nunaqarfiit minne-

rusut qanoq ingerlariuseqarnerat anginerusunut isumassarsiorfigi-neqartuarnissaat pingaaruteqar-luni.

Tamatumuunakkut suna pissar-sissutaasarnersoq aperigigakku imatut akivoq: Atuarfiit imminnut misilittakkamikku tunioraannerat annertuumik pisarpoq. Kiisalu atuaritseriutsit assigiinngitsut misilerarneqartut tunniussuunne-qartarlutik.

Attaveqaatit imatut pingaaruteqar-tigaat nunaqarfiit isummersoqati-giinnerat atuarfiup ingerlaneranut pitsanngorsaanermi aqputigi-neqarsinnaasarluni, taamatullu nunaqarfiit minnerusut ilinni-arsimasuti-gut amigaaqartut immersorneqarsinnaaneratigut sunniuteqarsinnaasarluni.

Attaveqaatit pilersinneqassappata ammasumik suleqateqarsinnaaneq pingaaruteqarpoq. Taamatut i-nissisimangikkaanni nammineq atuarfullu siuariartornissaanut kingaallassimaarfusinnaasutut na-lilernerqarsinnaalluni.

Taamaammatt illoqarfinni pisortat ataatsimiittarnerat matoqqane-rusutut isigi-neqarsinnaalluni,

tamanna pisortat ataatsimiinnera-nut peqataanermi takuneqarsin-naasarluni. Jonathan Petersen naggasiivoq. Attaveqatigiittut suleqatigiit tassaapput: Jonathan Petersen, Niaqornaar-suk, Mikkel Boassen, Kuummiut. Otto Therkildsen, Ilimanaq. Kri-stian Grønvold Qeqertaq. Regine N. Olsvig, Naajaat.

Fra seminar for bygdeskoleledere

Oprettelsen af fællesstøtteordningen på baggrund af seminar for bygdeskoleledere har haft god effekt.

All.: Hector Lennert Sørensen

Foto: Hector Lennert Sørensen

For nogle år siden arrangerede man såkaldt "Qangattarsa", seminar for bygdeskoleledere. Formålet har dels været, at bygderne fortsat skal udvikle sig og at de støtter hinanden. Nogle af stederne, hvor man oprettede koordinationsgrupper i, har haft en stor indflydelse for udviklingen.

Nogle af de steder, hvor man oprettede arbejdsgrupperne, såkaldte "Ilimmartut" er: (Niaqornaarsuk, Kuummiut, Ilimanaq, Qeqertaq, Nutaarmiut, Naajaat).

Vi spurgte koordinatoren for kontaktgruppen, Jonathan Petersen, skolelederen i Niaqornaarsuk, hvorledes de har praktiseret kontaktkoordinationen: Og han svarer: I "Ilimmartut" har man telefonisk kontakt med jævne mellemrum.

På den måde har man føling med hvordan det går med kontakten. På et tidspunkt forsøgte man debat gennem telefonen, som foregik i nøje overensstemmelse med de indgåede aftaler. Derved kan man få indblik i, hvordan arbejdet med at udvikle bygdeskolerne i fællesskab kunne foregå.

Om hvor høj grad samarbejdet

kan fungere og give nytte, trods de lange geografiske afstande i Grønland, forklarer Jonathan Petersen: Han forklarede at omkring budskabet fra bygderne under seminaret ofte var: Passet fra kommunerne i forbindelse med timetal.

De fleste bygder får timetal-let besluttet fra centralt hold, alligevel er det vigtigt, at de store bygder samt de mindre bygder i fællesskab under arbejdsgruppese-minaret får klarhed over, hvordan man skal forstå og delegere arbejdsgangen.

Det er også vigtigt, at de mindre bygder løbende spørges til råd af de større. Da jeg spurgte om hvad man kan få ud af det, svarede han: Der foregår stor udveksling af erfaringer skolerne imellem. Samtidig udveksler man erfaringerne fra forsøget med de forskellige undervisnings-metoder.

Forbindelserne er så vigtige, at udvekslingen mellem bygderne er afgørende for udviklingen af skolens drift, samtidig kan det betyde for opfyldningen af mindre bygders mangel på uddannet personale.

Hvis forbindelserne skal kunne skabes er det vigtigt, at man kan etablere et åbent samarbejde. Hvis det ikke kan realiseres kan det blive hemsko for udviklingen af skolen.

Man kan ved deltagelse ved ledermøderne i byen få den opfattelse, at ledermøderne foregår i byerne kan anses som værende mere lukkede, sluttede Jonathan Petersen.

Kontaktgruppen består af: Jonathan Petersen, Niaqor-naarsuk. Mikkel Boassen, Kuummiut. Otto Therkildsen, Ilimanaq. Kristian Grønvold Qeqertaq. Regine N. Olsvig, Naajaat.

Qallunaatoortitsinermik nunaqarfinni misissuineq

Qallunaatoortitsinerup sivilissusaanik kiisalu qallunaatut oqaloriarnissap periarfissaqarneranik misissuineq nunaqarfinni

Suliarineqarpoq: std.: Akademisk Diplomuddannelse Effektiv Pædagogik / Coaching af lærere og ledere: Hector Lennert Sørensen, Itsi Aallaqqaasiut.:

Uani nalunaarusiornermi qallunaatoortitsinerup sivilissusaanik misissuineri qitiutillugu toqqammavigneqarpoq; Nunat-sinni qallunaatut naammaginat-mik piginnaasaqannginneq aallaavigalugu ilinniartitaanik-ut unittoortartut 80% missaat iluaniitsut pisarmata kalaaliaqqat nunaqarfinningaanersut kiisalu illoqarfinningaaner-eraluarlutik naammaginat-mik angusaqarsimanngitsut. Kisitsisit atorineqartut 2005 aallartilaartoq ingerlanneqarput.

Misissuineri akissuteqarsimasut: Misissuinerup annersaa pappiara apeqqusianik assigiinngitsunik imaqartoq ingerlanneqarsimavoq. Amerlanngitsuinnaallu oqarasuaat atorlugu apersoneqarnerat ingerlanneqarsimavoq. Misissuineri nunaqarfiit 56-it attavigneqarsimapput taakkunannga 51-it akisimapput. Procentinngorlugu 95% akisimapput taakkunanngalu 4,5% akisimanngillat. Misissuineri apersoneqartut tassaasimapput: Nunaqarfinni atuariit pisortaat.

Savaatillit:

Misissuineri savaateqarfiit ilu-atsinneqarsimanngillat, tassanilu attavigiernerat ajornartorsiummi peqqutaasimanera pissutaalluni. Immikkut maluginiarneqarsinaapput nunaqarfiit timmisar-toqarfusut, tassalu: Kangerlussuaq aammalu Narsarsuaq. Tassani qallunaatut oqalunniarsinnaaneq annertunerusinnaasutut isikkoqarpoq.

Inooriaaseq:

Inooriaaseq annertunerusumik piniarnerinnakkut aalisarnikkullu ingerlanneqarpoq. Nunaqarfiit tamarmiunngitsut tunisassiornermik periarfissaqarput. Ilaalu piffik qaninnerusooq ornillugu tunisisinnaanerit periarfissaqar-toq ingerlanneqarpoq. Piffimmi annertunerujartuinnaartumik Internetsimit atuisut amerlajartu-piloorput. Piffissami tassani 370-it missaaniitsut atuisinnaasutut nalunaaruteqarput. Piffiit ilaatigut

qaammaqquteqarneq Genera-tori atorlugu ingerlanneqarpoq. Atuarfigineqartut ilaatigut oqaluffutisut naapinneqarsin-nasarput. Init atuartitsiviusut ataatsimit arlaqarnerusunilluunniit initaqartut naammattoorneqarsin-naallutik.

Radio Tv-lu:

Maluginiarneqartut ilaatigut makkuusarput: Naliginnaasumik radiokkut tv-kkullu aallakaatin-neqartartut qallunaatut oqaaser-taqaraangata nipikillineqartarnerat nunaqarfinni tamarmiulluun-nangajattuni ingerlanneqartartoq malugineqarsimavoq.

Matusimasut nuuttussallu:

Nunaqarfinni atuatuuteqarunna-arsimasut tamassumalu kingunera-nik atuarfeqarunnarsimasut pinga-suusut misissuineri ilanngullugu paasinarsinneqarpoq. Atuarfillu ataaseq ingerlaannarnissaminut annertuumik nalorninartorsior-tineqarpoq atuarfimmi atuartussat ikippallaarneri pissutigalugit. Nalilerneqassaarlutik illoqarfigisa-mut nuuginnarneqarsinnaanerit ingerlanneqarsinnaassanersooq.

Ilinniartitsisut ilinniarsi-massusaat amerlassusaa-llu:

Nunaqarfinni ilinniartitsisut amerlassusaat 260-usut misis-suineri paasineqarpoq. Taak-kunannga ilinniarsimasut 104-nik amerlassuseqarput, ilinniagaqar-simanngitsullu 156-nik amerlas-suseqarput. Procentinngorlugu: Ilinniarsimasut 40% ilinniagaqar-simanngitsut 60%-nik amerlas-suseqarput. Taakkunannga 163-it arnaapput kiisalu 97-it angutaap-put. Procentinngorlugu: 62,89% arnat kiisalu 37,31% angutit.

Qallunaatoortitsinerup sivilissusaa:

Nunaqarfinni qallunaatoortitsi-nerup sivilissusaa katilluni 199 tiiminik amerlassuseqarpoq. Tassalu agguaqatigiisikkaanni atuarfimmi ataatsimi qallunaatoortit-sisarneq 3-4 tiimit sap. ak. inger-lanneqarpoq. Taakkunannga qallunaat ilinniartitsisusut 33-nik amerlassuseqarput. Procentinn-

gorlugu 15,57% ilinniartitsisunit 260-usunit. Taamaattumillu agguaqatigiisillugu 6,03 tiimit qal-lunaatut oqaluttumik atuartitsineq sapaatip akunneranut ataatsimi pissarsiarineqarsinnaavoq. Taak-kunanngalu kalaallit 227-inik amerlassuseqarput. Procentinn-gorlugu 87,31%

Nunaqarfinni innuttaasut amerlassusaat atuatoqas-suserlu:

Nunaqarfinni innuttaasut 8629-nik amerlassuseqarput. Taak-kunannga atuartut 1633-nik amerlassuseqarput. Niviarsiaqqat 815-nik amerlassuseqarput. Nukappiaqqat 823-nik amerlas-suseqarput. Kisitsisit nunaqarfinni inuttussutimut atorineqartut stat-green-imik tiguneqarsimapput.

Nunaqarfinni ilinniar-titsisut nunaqarfinni ilinniartitaanerup pit-sanngoriarnissaanut siun-nersuutaasa ilaat oqaatigi-neqartut erseqqissarlugit:

- Angerlarsimaffiup atuarfullu suleqatigiinnermikkut nukittuumik kinguneqarluartumik paaseqatigiiffiusumik ingerlan-neqarsinnaanerata aqutissior-tarneqarnissaa.
- Piffissami aalajangersima-sumi eqaatsumik pilersaaruseqar-neq aqutitigalugu qallunaamik ilinniar-titsisumik aggertitsilluni piareer-saasioqatigiinnerup aqutissior-neqarsinnaanera, kommunit qanitat suleqatigineqarsinnaanerataamma eqqarsaatigalugu.
- Qallunaat nunaanni illoqarfittut ikinngutigisat suleqa-tigalugit atuartunik kalaaliaqqanik piffissami aalajangersimasumi aallartitsineq aqutitigalugu.
- Ilinniartitsisut ilinniarsi-masut amerlanerusut nunaqarfin-nut neqeroortitigalugit atorfini-sinneqarnissaat.
- Illutatigut atugarisat pitsaanerusat atorlugit kiisalu akissaatitigut pitsaanerusumik aaqqiissuteqarneq aqutiginerati-gut.

Illernit marluit atorineqar-rtariaqarput:

Ullumikkut annertunerusu-mik ilinnialersartut pitsaasumik aqutissiorneqartuarnissaat ineri-artortinneqartuassasoq ingerlan-neqarlunilu. Kiisalu annertuneru-sumik kalaallisuinnaq oqaaseqartut ilinniartitaanikkut atugarisaatigut pitsanngorsaavigineqartariaqarnis-saat. Assersuutigalugu inuussutis-sarsiutitigut ilinniartitaanermi oqaatsit kalaallisuinnaq oqalut-tunut naleqqussarsinnaalernissaat. Kalaallisuinnaarlunniit oqaaseqa-raluaaraanni ilinniakkamik naam-massinnaalernissaat qularna-arniarlugu.

Naggasiineq:

Misissuineq pissangarlunnarsima-soq naammassinalerpoq. Ilaatigut ilimagisat naapertuuttumik inissi-simanerat eqqarsaatigineqarlugu tupaallannangitsuunngilaq ukiut 20-25-nit ajornartorsiu-t suli tassani inissisimasooq paasisinnaanngor-lugu. Naggataatigut misissuineri periarfissiillutik piffissamillu atuinermikkut peqataasimasunut annertuumik qujassuteqarnera apuukkusuppara, qujanarsuaq su-lissuteqarnissinnut nikallujaannik-kullu sulilluarnissinnut. Neriup-punga ilikkartiterusussuseqarneq suli annertoq siunissami pigalugu suliassasi nagissinnaajumaaris.

Ikinngutinnersumik Hector Lennert Sørensen, itsi

Undersøgelse af, at bruge det danske sprog i bygderne

Undersøgelse om danskundervisningens længde samt mulighederne for at bruge det danske sprog i bygderne

Udarbejdet af: std.: Akademisk Diplomuddannelse Effektiv Pædagogik / Coaching af lærere og ledere: Hector Lennert Sørensen, Itsi
Indledning:

I denne undersøgelse sætter man fokus på danskundervisningens længde; Hovedsagelig på grund af mangelfulde kundskaber i dansk sprog er omkring 80 % af de studerende, der stoppede uddannelsen består af elever, som er fra bygderne eller fra byer men med mangelfulde resultater i dansk sprog. De tal, som bliver brugt her er taget undersøgelsen i begyndelsen af 2005.

Besvarelser til undersøgelsen:

Største delen af undersøgelsen foregik ved spørgeskemaer. Kun et mindre antal foregik ved telefoniske interviews. Ved undersøgelsen havde man kontaktet 56 bygder hvoraf man fik respons fra de 51. Besvarelserne i procent er 95 og 4,5 % havde ikke reageret på henvendelsen. De interviewede var bydeskoleledere.

Fåreholdere:

Man havde ikke medtaget fåreholderstederne med i undersøgelsen hvor en del af problemet havde været besværlige muligheder for forbindelse. Speciel havde man bemærket bygder med lufthavne: Kangerlussuaq og Narsarsuaq. Her fornemmede man, at muligheden for at bruge det danske sprog i praksis måske var større.

Livsformen:

Livsformen er hovedsagelig baseret på fangst og fiskeri. Ikke alle bygder har indhandlingsmuligheder. Nogle af bygderne har mulighed for indhandling ved at sejle til andre bygder med indhandlingsfacilitet. Internet brugernes antal på bygderne er nærmest eksploderet. I denne periode meldte ca. 370 at de har adgang til dette medium. Nogle steder har belysning ved hjælp af generatorer. Nogle af skolelokalerne fungerer samtidig som kapel. Undervisningslokalerne svinger fra et enkelt rum til flere.

Radio og TV:

Man har bl.a. bemærket: at det er ganske almindeligt at lyden i radio og TV skrues ned, når udsendelsen foregår på dansk.

Det lukkede skoler og dem, der vil blive lukket:

Undersøgelsen bemærkede også at der er tre bygder, hvor der ikke er flere skolesøgende børn og dermed lukket skolen. En skole er lukningstruet på grund af for få børn i skolealderen. I den forbindelse skal man vurdere om det er muligt at de børn lige så godt kan flyttes til byen.

Lærernes antal og uddannelsesgrad:

Undersøgelsen finder ud af, at der er 260 lærere i bygderne. Deraf er 104 seminarieuddannede lærere og 156 ikke uddannede lærere. Omregnet i procent: 40% uddannede lærere og 60% ikke uddannede. Deraf er 163 kvinder og 97 mænd. I procent: 62,89 % kvinder og 37,31 % mænd.

Længden af dansk undervisningen:

Længden af den samlede danskundervisning i bygderne er på 199 timer. Gennemsnitlig bliver der undervisning på dansk 3-4 timer pr. uge. 33 af lærerne er danske. I procent 15,5 af 260 lærere. Derfor er den gennemsnitlige danskundervisning af en dansksproget lærer på 6,03 timer pr. uge. Dermed er antallet på grønlandske dansksprogundervisere 227. I procent 87,31.

Antallet af bygdebeboere og bygdernes skolebørn:

Bygdernes samlede befolkningstal er 8629 personer. Deraf er 1633 skoleelever. Antallet af piger er 815. Antallet af drenge er 823. De benyttede tal er hentet fra statsgreen.

Uddybning af nogle af de af lærerne foreslåede forbedringer i undervisningen i bygderne:

- Finde veje til bedre og stærkere samarbejde mellem hjemmene og skolen.
- Finde mulighed gennem fleksibel planlægning for besøgsundervisning af visiterende dansk lærer, også med henblik på samarbejde med nabokommuner.
- Gennem samarbejde med venskabsbyer i Danmark sende grønlandske skoleelever derned i tidsbestemt periode.
- Få flere seminarieuddannede lærere ansat i bygderne ved hjælp af forskellige tilbud.
- Gennem bedre boligfaciliteter og bedre lønforhold finde en bedre ordning i den henseende.

Man må benytte to muligheder:

At man fortsat skaber forbedring udviklingsmulighederne for videreuddannelse. F.eks. tilpasse sproget grønlandsk for de enkelt sprogede elever i erhvervsuddannelserne. Derved at sikre, at man kunne færdiggøre en uddannelse, selv om man har et enkelt sprog.

Afslutning:

En meget spændende undersøgelse er ved at være færdig. Selv om man allerede har visse fornemmelser er det derfor noget af en overraskelse at påvise at der stadig eksisterer et velkendt problem som for 20-25 år siden. Til slut vil jeg sige tak til dem, der gør undersøgelsen muligt ved at ofre tid på det, tusind tak for jeres store og positive arbejde. Jeg håber, at I også i fremtiden fortsætter med jeres ihærdige arbejde med at lære fra jer.

Med venlig hilsen
Hector Lennert Sørensen, itsi

Allagaq:

Atuartut sumiippat? Angajoqqaat sumiippat?

Ullaaq nal. 08.00-inngulersoq Nuussuup Atuarfiani klassit angajullit arlaat atuartikkiartorakkit atuartut 17-niit tamaallaat atuartut tallimat klassimiipput!

All.. Nuussuup Atuarfiani ilinniartitsisut.

Assit pisuusaartitat: Foto: Hector Lennert Sørensen

Ilaa isaarusaarput inortuillutik. Tamanna pisoq ajuraluartumik ullumikkut atuarfitsinni, qularnanngitsumillu aamma atuarfinni allani takussaasorujussuovoq. Angajoqqaanullu saaffiginnittaraluarnerit tamatigoruinnangajak kinguneqarneq ajorlutik.

Maani atuarfitsini nukillalaarnartorpassuit ulluinaru sulinitisni siumortarpagut, soorlu qasusut misigisimaneq, napparsimallutik nalunaartut annertupput, ulluinaru ingerlariaqqissinnaajunnaqqajaasarluta (frustrationer), ilaatigut suleqatit napparsimani peqqutaallutik il.il.

Nukarlerni atuarfitsinermi ajornartorsiutit makkuusinnaasarput: "Angajoqqaajusaartariaqartarneq", soorlu meeqqat taquartarnissaat isumagisariaqartarlugu, atisaasaamaateqartarnissaat isumagisariaqartarlugu. Meeqqat inersimasullu piffissamut

takkuttarnissap pingaassusaanik nassuiaattariaqartarput, atuartullu arlaleriarujussuarluta qimattariaqartarpagut angajoqqaanik oqaloqateqartariaqaratta (soorlu telefonikkut saaffiginnittariaqartarluta) tamatumalu kinguneranit atuartut qimattariaqartarlugit. Atuartut ataasiakkaat atuartitsinissamut pilersaarusiortarnissaat, soorlu "Angusakka" eqqarsaatigalugit, piffissarujussuarmik tigusivoq, tamatuma kinguneraa atuartitsinissamut piffissaaleqilerujussuaq.

Akullerni makkua ajornartorsiutaapput:

Atuartuniit ataqqinnginnerujussuaq, soorlu atuartut toersaarusungitsut, arlalerujussuuartigut atuagaasiveqarnerluunniit ajorput, atuartullu imminuinaq eqaarsaatigisut takussaaqaat, imatut paasilugut, meeraq (angajoqqaavilu) isumaqartarput UANGA kisima sulissunneqassasunga. Ataatsimut isigalugu perorsaaneq amigaateqartoq misigisimavarput. Atuartut

amerlasuut ilinniagassatik soqutigineq ajorpaat, angajoqqaallu tamatuminga paasitineqaraangamik ilaat imatut akisarput: "Piffissaqanngillat!" (Peqqutigineqartarlutillu sulisarmatagooq, timersortarmata il.il.) Ataatsimut isigalugu akissussaaffimmik misigisimaneq atuartuniit angajoqqaaniillu arlaltsigut naammangilaq.

Angajullerni atuartitsin-iarnermi ajornartorsiutit akullerni atuartitsiniermi ajornartorsiutinut assingupput. Atuartut ilaat piimasaannartik naperterlugu klassimut takkullutillu anisarput. Atuartut ilinniartitsisunut sorraattarput ilinniartitsullu ilitsersuutigisaannut soqutigitaatartlutik. Ilaatigut siumortarpagut (aamma klassini annertusisamik ingerlataqartuni) atuartut atuarneritk pimoorutinnigilluinnarlugu "atuartut". Ilaatigut takussaaq angajullerni atuartut allatariarsornikkut suliasaminnit tunniussineq ajortut, soorlu rapport-it, stilet il.il. Soqutigisaqanngil-

luinnartut. Angajullerni atuartut arlalippassuit atuarnerup iluani atortussaminilluunniit nassarneq ajortut amerlavallaarujussuarput. Soorlu aqerluusamilluunniit nassarneq ajortut amerlapput. Aasaru atuarunnaartussat sivosoorujussuarmik atuarunnaarunngitsut atuarunnaarsimasutullu naatsorsuusaagaluit atualeqqeriatartarput. Maani atuarfitsinni atuartup 80 %-i ataallugu patsisissaqanngitsumik atuannitsoorsimagangat mianersoqqussummik tuinineqartarpoq, iluaqutaanngippallu anisitaanermik kinguneqartussaaluni. Tamakkualuunniit aalajangersakkat arlalippassuariarluni malinneqarneq ajorput. Kingunerivaallu angajullerni atuartut arlalippassuit iluamik atuarunnaarunngitsut, tassa piareersarluarnikuunngitsut inuiaqatigiinnut "anillatsiinnarneqartussanngormata".

All.. Nuussuup Atuarfiani ilinniartitsisut.

Et brev:

Hvor står eleverne? Hvor står forældrene?

Da jeg i morges troppede op kl. 8.00 for at undervise i en af de ældste klasser i Nuussuaq Skolen, var der kun 5 af de normalt 17 elever i klassen.

En af lærerne i Nuussuaq Skole.

Rekonstruktions billede Foto: Hector Lennert Sørensen

Resten dukkede for sent op i spredt fægtning. Situationen er, desværre, efterhånden blevet ret så almindeligt i vores, sikkert også i andre skoler. Så godt som alle henvendelser til forældrene er og bliver resultatløse.

Vi møder dagligt mange frustrerende forhold i vores skole, følelse af afmagt, sygdommeldingernes antal er anseligt og vores dagligdag er frustrationer over følelsen af, at alt er ved at stagnere, bl.a. på grund af sygdommeldinger af kollegerne osv.

Problemerne i undervisningen af de yngste trin kan være:

“nødvendigheden i at agere forælder”, f.eks. sørge for, at børnene tager madpakker med eller sørge for at de tager skifte tøj med.

Vi er nødt til mange gange at indprente eleverne og de voksne, hvor vigtigt det er at møde

præcist, vi også må mange gange efterlade eleverne fordi vi MÅ tale med forældrene (f.eks. må vi henvende os telefonisk) og derfor må forlade klassen. Pligten til at man skal lave individuelle læringsplaner for eleverne, f.eks. i forbindelse med “Angusakka” tager en masse tid også det giver tidnød til undervisningsbrug.

Følgende er problemer i mellemtrinnet:

Udbredt manglende respekt fra elevernes side, f.eks. elever der ikke vil opføre sig ordentlig, som mange gange ikke en gang medbringer skoletasken, og elever der kun tænker på sig selv er meget almindelige, forstået på den måde, at barnet (og dets forældre) mener at det KUN er MIG, det hele skal dreje sig om. Vi har generelt følelsen af, at opdragelsen er mangelfuld. Mange elever er lige glade med deres skolemæssige opgaver, og forældrene, når de bliver oplyst om det, svarer som regel: “De har ikke tid!” (Deres begrundelse

dertil er som regel, at børnene har arbejde, dyrker sport mm.) Generelt set er ansvarsfølelsen hos elever og deres forældre på mange måder mangelfuldt.

Problemerne i undervisningen af ældste trinnet ligner stort set problemerne i mellemtrinnet.

Nogle elever kommer og går i klassen lige efter deres eget hoved. Eleverne er frække overfor lærerne og hovne overfor lærerens emne i undervisningen. Sommetider møder vi elever (også hos elever i overbygningen) at “eleverne” er fuldstændig uengagerede i undervisningen. Vi møder sommetider elever i de ældste klasser som ikke udleverer deres skriftlige opgaver, f.eks. rapporter, stil mm. De er fuldstændig ligeglade. Der er alt for mange elever i ældste klasser, som ikke engang tager nødvendige undervisningsmaterialer med. Der er mange, der ikke engang medtager de en blyant, f.eks. Nogle elever som el-

lers skal forlade skolen til sommer, men ikke har været i skole meget længe i løbet af skoleåret og derfor faktisk er anset som de allerede har forladt skolen, kommer sommetider lige pludselig i skole igen som om alt er i den skønneste orden. Her i vores skole får elever, der har været i skole mindre end 80% af undervisningen får en advarsel og bliver udvist hvis det heller ikke hjælper. Mange gange ser man, at eleverne ikke engang retter sig efter disse foranstaltninger. Dette resulterer i at ikke så få elever i de ældste klasser slet ikke får ordentlig undervisning, dvs. de er slet ikke rustet nok til at “bare komme ud i samfundet”.

En af lærerne i Nuussuaq Skole.

Naleqqiiffimmi Kanukokap siulit- taasua oqaaseqarpoq

Lars Karl Jensen-p ilinniartitsisussaaleqineq iserfiggamiuk, oqalugiaammuni ilaatigut imatut paasineqarsinnaasunik oqaaseqarpoq: ilinniartitsisussaaleqineq ilaatigut aqqiivigineqarsinnaavoq ilinniartitsisut pioreersut sulinerata allanngorneratigut.

All.: Johan Reimer IMAk-ip siulitt. tullia

Foto: Paul Raahauge

Siullermik, Nuummi april-p qeqqani, Naleqqiiffimmi taamatut-taaq sinniisut pisortallu pikkorisarneqarneranni, kiisalu IMAk-p naliginnaasumik ataatsimeersuarnerani peqataasunut, isummer-sueqataasorpasunut tamanut qujarusuppunga.

Naleqqiiffimmi ammaanersiornermi oqalugiartut ilaata oqaasii-nut oqaaseqalaarusuppunga. KANUKOKA-mi siulittaasoq Naleqqiiffimmi ammaanersiornermi oqalugiartut ilagivaat.

Lars Karl Jensen-p ilinniartitsisussaaleqineq iserfiggamiuk, oqalugiaammuni ilaatigut imatut paasineqarsinnaasunik oqaaseqarpoq: ilinniartitsisussaaleqineq ilaatigut aqqiivigineqarsinnaavoq ilinniartitsisut pioreersut sulinerata allanngorneratigut. Lars Karl Jensen-p oqalugiarnermi ilinniartitsisut atuarfeqarfiit aqunneqarneranni sulinerat annertuumik piffissamik tigusinerarlugu isummersorpoq, piffissallu taasuma atuaritsinermut nuunneqarsinnaanera aqqiissutaasinnaasut

ilaattut tikkuarlugu. Isuma saat-tukujuoq manngersoq paatsoorneqarsinnaanngitsaq.

Neriuppunga tamanna ilinniartitsisussaaleqineq aqqinniarlugu innersuussutigineqartussat ilagissanngikkaat, pissutigaluguttaaq tunngaviumik isumaqatigiissuttip § 2-nut tamanna akerliummat. Ilinniartitsisut sulineq aamma pilernarniaruni sullivimmi ingerlariarqinnissamik / qaffassarnissamik ilaqartariaqarpoq. Sullivik pamer-saanermik ilinniarluarsimasunik, atuartitsinermik misilittagalinnik kiisalu sullivimmik ilisimaarinniluartunik minnerunngitsumillu meeqqat inuusuttullu ineriartornerannik ilisimasalinnik uanga isumaga malillugu aqunneqartariaqarpoq. Peqqutit amerlasuut imaaliillaannarlu uppisineqarsinnaanngitsut qaffakaattariaqar-pagut, nunatsinni sulisitsusugut Lars Karl Jensen-itut isummersorsimappata. Taamaammat siunissarput ammasumik ilinniartitsisut peqataaffigilluakkatsinnik oqaluuserisariaqarparput, aamma kommunit

kattussuunnerisa kingorna sullivitta atuarfeqarfiup, aqunneqarnissaa eqqarsaatigalugu

Foto: Paul Raahauge

Assinik pissarsiorpugut - Vi søger billeder som kan bruges i bladet.

Annancer i Ilinniartitsisoq

Du kan annoncere i Ilinniartitsisoq både som privat og som skole. Bladet bliver læst af mere end 1.000 lærere langs kysten, så det er et godt medie at annoncere efter nye lærere. Samtidig er det et godt sted at annoncere for private, da bladet bliver læst af beslutningstagerne omkring skolernes økonomi.

Ring til os og få lavet en annonce strategi
(0045) 4142 4007

Privatannoncer

1/1	side	kr. 4.000,00
1/2	side	kr. 2.000,00
1/4	side	kr. 1.200,00
1/8	side	kr. 700,00

Stillingsannoncer

1/1	side	kr. 3.000,00
1/2	side	kr. 1.500,00
1/4	side	kr. 800,00
1/8	side	kr. 500,00

Udgivelser i 2007

3	01.05
4	01.06

Inuinnartut aamma atuarfittut Ilinniartitsisoq annonceliiffigisinnaavat. Atuagassiaq sinerissami ilinniartitsisunit 1.000 sinneqartunit atuarneqartarpoq, taamaammallu nutaanik ilinniartitsisussarsiorluni annonceliiffissaqqilluni. Aamma inuinnarnut annonceliiffissaqqissuuvoq, tassami atuarfiit aningaasaqarniarnerannut tunngasunik aalajangiisartuusunit atuarneqartarami.

Sianerfigisigut taava annonceliinissannut najoq-qutassiuutissavatsigit (0045) 4142 4007

Inuinnartut annonceliussat

Qupperneq 1/1	kr. 4.000,00
Qupperneq 1/2	kr. 2.000,00
Qupperneq 1/4	kr. 1.200,00
Qupperneq 1/8	kr. 700,00

Sulisussarsiorluni annonceliussat

Qupperneq 1/1	kr. 3.000,00
Qupperneq 1/2	kr. 1.500,00
Qupperneq 1/4	kr. 800,00
Qupperneq 1/8	kr. 500,00

Saqqummerfissaa 2007

3	01.05
4	01.06

 Sundknappede 4, 2100 København Ø
 Tel: 39 17 68 21, Fax: 39 17 59 81
 Mail: post@lpernes.dk
 Telebetj. Mandag-fredag 8.15-16.15
www.lpernes.dk

Udgivet af IMAK

Ansvarshavende redaktør
Sivso Dorph

Redaktør
Hector Lennert Sørensen
B-nr.: 1225 - Box 864
Kitsissuarsuit
3950 Aasiaat

Mobil 53 73 38
ilinniartitsisoq@greenet.gl

Oversættelse
Bjørn Rosing

Oplag
1.300 stk.

Tryk
Offsettrykkeriet
Midtjylland

Næste nummer
1. Juni
deadline 15. Maj

Kanukoka´s formand taler i Naleqqiiffik

KANUKOKA´s formand, Lars Karl Jensen sagde blandt andet følgende omkring lærermangelen og som kan forstås på denne måde: lærermangelen kan afhjælpes ved at ændre på de eksisterende læreres arbejdstid.

All.: Johan Reimer IMAk-ip siulitt. tullia

For det første vil jeg gerne takke alle for deltagerne i Naleqqiiffik, tillidsmands og lederkurserne samt IMAK´s ordinære repræsentantskabsmøde i midten af april måned i Nuuk, som hver især har været med til, at tilkendegive deres meninger. Jeg vil godt kommentere en af talernes udtalelser i forbindelse med åbningen af Naleqqiiffik. En af talerne til åbningen af Naleqqiiffik er KANUKOKA´s formand, Lars Karl Jensen sagde blandt andet følgende omkring lærermangelen og som kan forstås på denne måde: lærermangelen kan afhjælpes ved at ændre på de eksisterende læreres arbejdstid. Lars Karl Jensen kom med sine meninger omkring ledelsestiden i folkeskolen, som tager meget af lærernes arbejdstid, og som han derfor mener flyttes til undervisning, for derved at være en af grundpillerne til afhjælpning af lærermangelen. Et markant og meget klart holdning som man ikke kan misforstå. Jeg håber ikke at man vil tage dette med som en

af indstillinger til afhjælpningen af lærermangelen, da dette også er i strid med hovedaftalens § 2. Arbejdet som lærer, bør også have en mulighed for at opgradere sig inden for systemet, hvis det også skal være attraktivt at søge ind på dette fag. Arbejdspladsen bør efter min mening have en ledelse, som har en pædagogisk uddannelse, en ledelse med undervisnings erfaring og ikke mindst en ledelse som har uddannelsesmæssige forudsætninger omkring børn og unges udvikling. Vi bør komme med gode og synkefrie argumenter hvis vores arbejdsgivere i dette land har lige så markante holdninger som Lars Karl Jensen. Derfor bør vi som lærere være med til at forme debatten om vores fremtid, også når det drejer sig om hvordan vores arbejdsplads folkeskolen, også skal ledes efter kommunernes sammenlægning.

Inussiarnersumik inuulluaqqusilunga / med venlig hilsen Johan Reimer

Siulittaasup tullia IMAK

Foto: Paul Raahauge

Foto: Paul Raahauge

Deadline
for næste nummer
15. Maj

Tak for et par gode & inspirerende dage på "Naleqqiiffik"
d. 12.-13. april 2007 i Katuaq Nuuk

Du er naturligvis altid velkommen til at kontakte os, hvis du har spørgsmål, mangler råd & vejledning, ønsker varekataloger eller andet.

ARCTIC IMPORT

Arctic Import A/S
Industrivej 13 · Box 580
GL-3900 Nuuk
Tlf. 32 32 13
Fax 32 23 73
info@arcticimport.gl
www.arcticimport.gl

Arctic Import A/S
Tagholm 12
DK-9400 Norresundby
Tlf. 96 32 19 00
Fax 96 32 19 10
info@arcticimport.dk
www.arcticimport.dk

Sdr. Hernhultvej 23
Postboks 867
Telefon (00 299) 32 25 50
Fax (00 299) 32 50 61
E-mail imak@imak.gl
WWW www.imak.gl

Siulittaasoq/formand
Ilinniartitsisoq/lærer Sivso Dorph
Naapinneqarsinnaavoq peqatigiiffiup allaffeqarfiani.
Træffes i foreningens sekretariat.

Siulersuisoqarfik/bestyrelse
Ilinniartitsisoq/lærer Sivso Dorph
Ilinniartitsisoq/lærer Esther Rosing, Nuuk
Ilinniartitsisoq/lærer Johan Reimer, Aasiaat
Ilinniartitsisoq/lærer Poul Raahauge, Nanortalik
Ilinniartitsisoq/lærer Mikkel Lybæch, Tasiilaq

Allatseqarfik/Sekretariatet
Ammasarpoq ataasinngorneq - tallimangorneq
Nal. 11.00 - 16.00
Åbent mandag - fredag
Klokken 11.00 - 16.00

Fuldmægtig
Jensigne Bergstrøm

Sagsbehandler
Lisbeth Frederiksen